

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

دانشکده بهداشت - گروه آموزشی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

طرح دوره درس اصول کلیات و خدمات بهداشتی نیمسال اول سال ۱۴۰۴-۱۴۰۳

رشته/مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی شماره درس: ۴۱۱۳۷۸ تعداد/نوع واحد: ۲ واحد نظری پیش نیاز: ندارد
مسئول درس: فرشته زمانی تلفن دفتر: ۰۳۱۳۷۹۲۳۲۹۲ Email: fe.zamani@gmail.com زمان: یکشنبه ۱۰-۸

شرح درس: در این درس به تعاریف مفاهیم بهداشت عمومی و معرفی اصول و کلیات خدمات بهداشتی در نظام سلامت پرداخته می شود. نحوه پیشگیری از بیماری ها در سطوح مختلف شرح داده می شود. دانشجویان با جایگاه خود در ارائه هر یک خدمات پیشگیری آشنا خواهند شد. در جهت توانمندسازی دانشجویان و آشنایی آنها با نقش کارشناس بهداشت عمومی در حفظ و ارتقای سلامت خود، خانواده و جامعه آموزش های لازم ارائه خواهد شد.

- **هدف کلی درس:** آشنایی دانشجویان با مفاهیم، تعاریف، اصول و کلیات خدمات بهداشتی، اخلاق حرفه ای و نقش فارغ التحصیلان در نظام سلامت ایران.

• اهداف آموزشی:

از دانشجویان انتظار داریم پس از پایان این دوره:

- مفاهیم اساسی بهداشت عمومی شامل سلامتی، بهداشت عمومی، بهداشت برای همه، را تعریف کنند.
- سطوح پیشگیری و ارائه خدمات بهداشتی را توضیح دهند.
- اصول و اجزاء مراقبت های بهداشتی اولیه (PHC) را توضیح دهند.
- سطوح خدمات بهداشتی مقایسه کنند.
- طیف و ابعاد سلامتی تشریح نمایند.
- ساختار نظام سلامت و تحول نظام سلامت را تشریح نمایند.
- وظایف کارشناس بهداشت عمومی در ارائه خدمات بهداشتی را تشریح نمایند.
- لزوم و اهمیت رعایت اخلاق حرفه ای توسط کارشناس بهداشت عمومی با ذکر مثال توضیح دهند.
- مفاهیم اساسی پیشگیری از بیماری های واگیر شامل سرایت، زنجیره عفونت، مخزن، منبع، ناقل بیماری، را تشریح نمایند.
- عوامل خطر، بیماری های غیرواگیر (NCD) را تشریح نمایند.
- خطر سنجی ده ساله در برنامه پیشگیری و کنترل بیماری های قلبی در واحد های بهداشتی را با ذکر مثال توضیح دهند.
- تأثیر متقابل عوامل (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی) در بهداشت عمومی را توضیح دهند.
- بهداشت بین الملل و نقش سازمان های فراملی در توسعه سلامت را تشریح نمایند.
- مفاهیم و نقش اولین جزء PHC، آموزش بهداشت در ارتقا سلامت را تشریح نمایند.
- اهمیت و نقش رفتار در سلامت را با ذکر مثال توضیح دهند.

- کلیات برنامه ایمنسازی را با ذکر مثال توضیح دهند.
- گروه های هدف و بیماری های قابل پیشگیری با واکسن را با ذکر مثال توضیح دهند.
- زنجیره سرما در EPI را با ذکر یکی از انواع واکسن ها توضیح دهند.
- مراحل اصلی پیشگیری پس از تماس را تشریح نمایند.
- انواع برنامه های بهداشت مادر و کودک را توضیح دهند.
- مراقبت های لازم در بهداشت دانش آموزان را لیست نمایند.
- مراقبت های لازم در بهداشت روان را توضیح دهند.
- برنامه های بهداشت محیط در نظام سلامت توضیح دهند.
- مراقبت های لازم در برنامه سلامت سالمندان را لیست نمایند.
- نحوه رعایت اخلاق حرفه ای در هریک مراقبت ها و خدمات موظف را نمایش دهند.

• روش تدریس

الگو و روش تدریس: براساس الگوی تدریس پیش سازمان دهنده، عمدتاً از روش های پرسش و پاسخ و پیش آزمون برای سنجش رفتار ورودی، سخنرانی کوتاه و ارائه مطالب جدید براساس این الگو، درخواست از دانشجویان برای خلاصه سازی، تکرار تعاریف جدید، سؤال از تفاوت بین ابعاد مختلف مطلب، استفاده می شود. در پایان تکالیف و تمرین های مختلف برای تکمیل یادگیری و تقویت ساخت شناختی دانشجویان خواسته می شود تا زمینه بحث جلسه آینده فراهم گردد.

• وظایف فراگیران

برای مشارکت فعال در امر آموزش و یادگیری، تجارب یادگیری زیر به عنوان وظایف دانشجو محسوب می شود:

- ۱- شرکت در جلسات درس
- ۲- مطالعه
- ۳- انجام بموقع تمرین ها و تکالیف و پاسخ به سوالات در جلسات درس
- ۴- اظهار نظر، جمع بندی و خلاصه سازی و طرح سوال

• برنامه زمانبندی ارائه موضوعات درس و فعالیت های یادگیری

ترتیب جلسات	عنوان جلسه	روش تدریس
۱	تعاریف سلامتی، بهداشت عمومی، بهداشت و تاریخچه آن، بهداشت برای همه سطوح خدمات بهداشتی	معارفه، برقراری ارتباط. سخنرانی و پرسش و پاسخ با دانشجویان
۲	مفاهیم اساسی بهداشت عمومی، طیف و ابعاد سلامتی عوامل تعیین کننده و شاخص های اندازه گیری سلامت	نمایش عکس و نمودار و جداول خطرستجی سخنرانی و پرسش و پاسخ با
۳	اصول و اجزاء مراقبت های بهداشتی اولیه (PHC)، سطوح پیشگیری	سخنرانی و نمایش عکس و نمودار
۶	مفاهیم و نقش آموزش بهداشت در ارتقا سلامت به عنوان اولین و مهمترین جزء PHC اهمیت و نقش رفتار در سلامت	سخنرانی و پرسش و پاسخ با نمایش عکس،
۷	لزوم و اهمیت رعایت اخلاق حرفه ای توسط کارشناس بهداشت عمومی	بحث گروهی، سخنرانی و پرسش و پاسخ
۸	مفهوم، مراحل، عوامل ایجاد کننده و طیف بیماری، زنجیره عفونت، بیماری قابل سرایت، اهمیت و مراحل مبارزه با بیماریهای واگیر، کلیات برنامه ایمنسازی، گروه های هدف و بیماری های قابل پیشگیری با واکسن	نمایش عکس، بحث گروهی، پرسش و پاسخ و جداول واکسیناسیون پرسش و پاسخ
۹	زنجیره سرما در EPI پیشگیری پس از تماس (PEP)	نمایش عکس و نمودار و جداول بحث گروهی سخنرانی و پرسش و پاسخ
۴	عوامل خطر، بیماریهای غیرواگیر (NCDs) -تأثیر متقابل عوامل (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی) خطرستجی ده ساله در برنامه پیشگیری و کنترل بیماری های قلبی در واحد های بهداشتی	نمایش عکس و نمودار و جداول خطرستجی سخنرانی و پرسش و پاسخ با
❖ ۱۰	مروری بر دروس جلسات قبلی، امتحان میان ترم و مرور دروس	پرسش و پاسخ بحث گروهی
❖ ۱۱	بهداشت خانواده: بهداشت مادر و کودک، بهداشت بلوغ و ازدواج، برنامه جوانی جمعیت،	بحث گروهی سخنرانی و پرسش و پاسخ
❖ ۱۲	بهداشت فردی، بهداشت دهان و دندان، ، بهداشت دانش آموزان، بهداشت روان	سخنرانی و پرسش و پاسخ، نمایش عکس و نمودار
❖ ۱۳	مروری بر ساختار نظام سلامت و تحول نظام سلامت	پرسش و پاسخ نمایش عکس و نمودار
❖ ۱۴	بهداشت محیط: بهداشت آب و نحوه کنترل آن -بهداشت هوا	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش عکس و نمودار
❖ ۱۵	وظایف کارشناس بهداشت عمومی در ارائه خدمات بهداشتی نحوه رعایت اخلاق حرفه ای	ایفای نقش، پرسش و پاسخ، نمایش فلوجارت
❖ ۱۶	بهداشت سالمندان، رشد سالمندی جمعیت و پیامدهای آن، برنامه جوانی جمعیت	سخنرانی و پرسش و پاسخ با نمایش نمودار
۱۷	اولویت های بهداشتی مناطق مختلف ایران، سیستم های بهداشتی در دنیا و مقایسه با نظام سلامت در ایران، بهداشت بین الملل و نقش سازمان های فراملی در توسعه سلامت	سخنرانی و پرسش و پاسخ با نمایش عکس و نمودار

❖ موارد فوق در صورت لزوم بصورت غیر حضوری خواهد بود.

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

• نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف در زمان مقرر	۲
۳	آزمون های کلاسی در	۱
۴	حضور در کلاس	۱
۵	امتحان میان ترم	۴
۶	امتحان پایان ترم	۱۲

• منابع اصلی درس

۱. حاتمی حسین، رضوی سید منصور، افتخار اردبیلی حسن و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی، تهران: انتشارات ارجمند، آخرین ویرایش.
۲. باقیانی مقدم محمد حسین و همکاران؛ اصول و کلیات خدمات بهداشتی، موسسه انتشارات آثار سبحان آخرین ویرایش
۳. فریدمن گری دی. اصول پایه اپیدمیولوژی. ترجمه حسین کرابی، تهران: انتشارات طبیب، آخرین ویرایش.
۴. آخرین دستورالعمل ایمنسازی در ایران، وزارت بهداشت و درمان
۵. بسته های آموزشی برنامه ها و دستورالعمل های خدمات بهداشتی در وزارت بهداشت و درمان.